

EDIČNÍ PLÁN 2025
UMPRUM

UMPRUM

Editorial

UMPRUM má v roce 2025 narozeniny! Úctyhodné 140. výročí od svého založení. Je ale spíše náhodou než záměrem, že polovinu vydávaných titulů budou v jubilejním čase tvořit knihy s historickou tematikou, ať zcela těsně, či volněji spjatou s dějinami naší alma mater. A vůbec nejde o sebe-střednou sebechválu. Odráží to jen nezpochybnitelnou roli, kterou škola sehrála v dějinách mnoha uměleckých oborů. A stále bude o čem psát. Každý, kdo se v dějinách umění užitého i volného vyzná, jistě dokáže vyjmenovat celou řadu osobností UMPRUM, které by si zasloužily obsáhlý životopis, ale ještě se jim ho nedostalo.

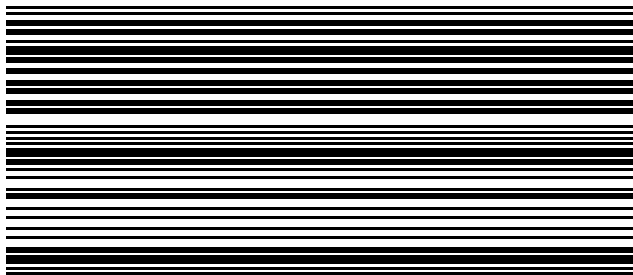
Leč nelze se jen ohlížet. Pyšníme se právem, že patříme mezi stovku nejlepších uměleckých akademií na světě. Ne díky zásluhám z minulosti! Je tedy dobře, že nové knihy budou též o tom, čím je UMPRUM dnes a jak spoluvytváří budoucnost.

Mgr. Zdeněk Bezcený, Ph.D.
prorektor pro studium a tvůrčí činnost

HEURÉKA!

Kapesní průvodce
kreativitou

Michal Jelínek

VYCHÁZÍ V LEDNU

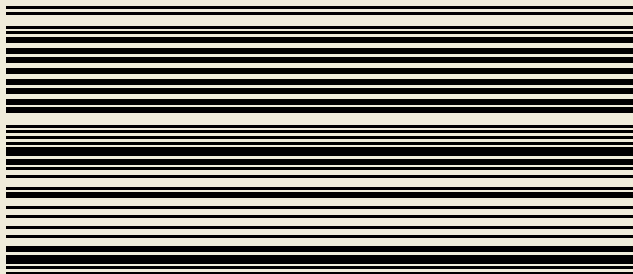
ISBN 978-80-88622-19-2

Knihla *Heuréka!* je úžasnou výpravou do světa kreativity a procesu formování nápadu (ideace). Mike Jelínek v publikaci vypráví o zkušenostech nabytých během praxe tvůrčího designéra a vysokoškolského lektora. Texty této knížky vycházejí především z jeho dizertační práce, ale na rozdíl od často velmi nudných a nezábavných akademických textů se snaží být snadno stravitelným osobním průvodcem na cestě k rozvoji tvůrčích schopností a porozumění vědě, která za vznikem nápadů stojí. ● Vychází česky. Grafika Dušan Wolf.

Michal „Mike“ Jelínek, koncepční designér, který se podílel na projektech jako Terminator: Dark Fate, Love, Death and Robots nebo Dubajské muzeum budoucnosti. Pracoval pro Škodu Auto, Pilsner Urquell, Scarpar, Nike, Prim, Mercedes, Volvo, Autodesk... V současnosti je akademickým pracovníkem na STU Bratislava a pokračuje zde ve svém výzkumu na pracovišti MX LAB. Je též pedagogem na Politecnico di Milano a Rubika Valenciennes.

ELEMENTY KNIŽNÍ VAZBY

Jan Hybner

VYCHÁZÍ V ÚNORU

ISBN 978-80-88622-11-6

Knížka je určena zejména grafikům, návrhářům knižních adjustací. Měla by je osmělit k použití konstrukce při výtvarném zpracování knižních vazeb. Autor představuje konstrukci z trochu jiného úhlu pohledu, a to jako předmět kreativní úpravy prostřednictvím jednotlivých konstrukčních elementů. *Elementy knižní vazby* navazují na předchozí titul *Stavíme knižní vazbu*, v němž byly jednotlivé konstrukční prvky definovány. Nyní jsou ukázány v oborovém, výtvarném i technologickém kontextu. Autor čerpá inspiraci v pedagogických metodách Bauhausu, které jsou založeny na výstavbě výtvarného díla z elementárních výtvarných prvků. Konstrukční prvky knižní vazby jsou použity jako díly stavebnice. Výtvarné hodnoty předmětu je dosaženo vzájemnou kombinací prvků do funkčních a estetických celků.

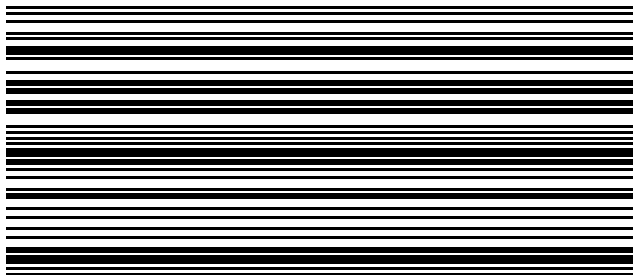
● 2. revidované a doplněné vydání. Vychází česky. Grafika Jan Hybner.

Jan Hybner se knižní vazbě věnuje od roku 1990, od roku 1993 jako dílenský pracovník a pedagog UMPRUM. Dlouhodobě se zabývá knižní vazbou Dálného východu. V Nakladatelství UMPRUM dosud vyšly tituly *Brožura* (2. rev. a dopl. vyd. / UMPRUM 2021), *Knižní vazby z Dunhuangu* (2. rev. a dopl. vyd. / UMPRUM 2022) a *Stavíme knižní vazbu* (2. rev. a dopl. vyd. / UMPRUM 2023).

DĚJINY ČESKÝCH DĚJIN UMĚNÍ 1970–1990

Nemožnost
myslet celek

Milena Bartlová

VYCHÁZÍ V BŘEZNU

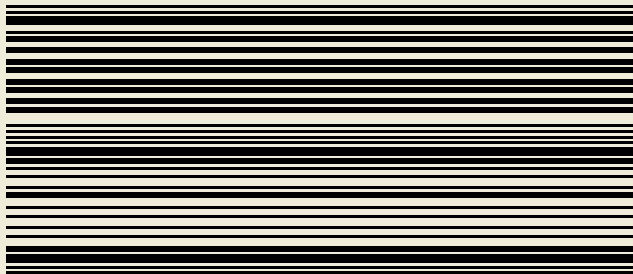
ISBN 978-80-88622-30-7

Druhý díl dějin českého dějepisu umění v druhé polovině 20. století navazuje na díl první, který nesl název *Dějiny českých dějin umění 1945–1969 / Dějiny umění slouží vědě o člověku* (UMPRUM 2020) a byl věnován období od konce války do začátku normalizace. Také druhý díl se zabývá proměnami uměleckohistorického myšlení u nás a analyzuje rozsáhlý soubor textů. Chce ale zároveň představit i kontext doby normalizace, její rozpornost a předpoklady, jež vytvořila pro vývoj po revoluci roku 1989. Na základě archivního výzkumu a vzpomínek publikace rovněž zkoumá osudy a působení historiček a historiků umění i dějiny oborových institucí a médií. Kniha nabízí jedinečný vhled do tehdejšího života a myšlení českých humanitních intelektuálů, přičemž autorka je zároveň historičkou i pamětnicí. ● Vychází česky za finanční podpory Grantové agentury ČR. Grafika Jan Čumlivski.

Milena Bartlová je profesorkou dějin umění UMPRUM, kde se po předchozí medievistické práci začala více orientovat na moderní umění a jeho teorii, píše také popularizační a kulturně-politickou publicistiku. V posledním desetiletí se zabývá dějinami dějin umění. Nakladatelství UMPRUM vydalo např. tato její díla: *Co bylo Československo?* (UMPRUM 2017), *Retrospektiva* (UMPRUM 2018). K vydání připravila výbor Baxandallových textů *Intelligence obrazu a jazyk dějin umění* (UMPRUM 2019).

TUNELOVÉ VIDĚNÍ

Ondřej Přibyl

VYCHÁZÍ V KVĚTNU

ISBN 978-80-88622-21-5

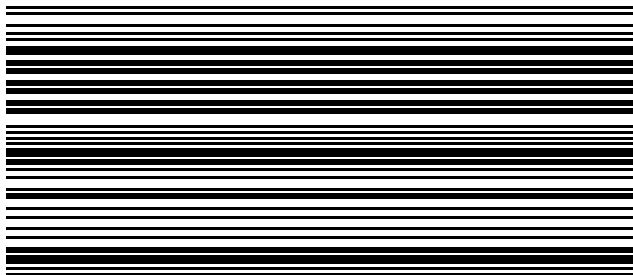
Stěžejním tématem publikace je vidění a vnímání světa a limity, kterými je naše vnímání omezeno. Nakolik musíme vědět, co vidíme, abychom to skutečně viděli? Nakolik si musíme viděné domýšlet a nakolik si můžeme být jisti tím, co vidíme, a tím, co víme? Kniha sestává ze dvou textových a jedné obrazové části. Autory textů jsou kurátoři Petr Vaňous a Pavel Dvořák, obrazová část je tvořena reprodukcemi fotografií, fotogramy a daguerrotypiemi Ondřeje Přibyla včetně interpretací daných fotografií a fotografických souborů, použitých technologií a důvodů jejich použití a návazností na další fotografie či soubory. Název publikace odkazuje nejen k diagnóze, kdy postižený z různých příčin přichází o periferní vidění a je schopen se soustředit pouze na parciální jevy, ale především je metaforou, pomocí níž se autor snaží pojmenovat skutečnost, že naše vnímání je vždy omezeno na pouhý výsek v prostoru a čase, na skutečnost, že není možné nahlédnout svět cele a naráz. A právě fotografii s jejím automatickým zrodem, nevyhnutelnou kauzalitou a časovostí považuje Přibyl za mimořádně vhodný nástroj pro ilustraci těchto úvah. ● Vychází česko-anglicky. Grafika Josefina Karlíková.

Ondřej Přibyl, absolvent doktorského studia UMPRUM, při kterém se zabýval tématem jedinečnosti a reprodukce fotografického obrazu a procesem daguerrotypie. Je členem umělecké formace kunstWerk. Je autorem knížky *Jedinečnost a reprodukce fotografického obrazu* (UMPRUM 2014).

IN THE INABILITY
TO SEE ALL,
I OBSERVE MORE /
V NEMOŽNOSTI
VIDĚT VŠE,
POZORUJI VÍC

Alena Kotzmannová

*a kolektiv studujících
Ateliéru fotografie II*

VYCHÁZÍ V KVĚTNU

ISBN 978-80-88622-20-8

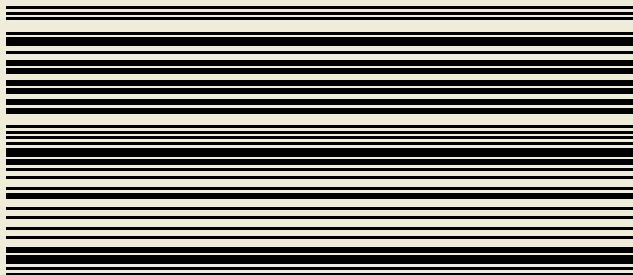
Jedná se o fotografickou publikaci s minimem textů. Iniciačním momentem ke vzniku knihy byl semestrální úkol One, jehož hlavním záměrem bylo vyzkoušet si redukci výběru fotografií k danému tématu, kdy finálním výsledkem zůstává pouze jedna fotografie. Jedna fotografie nebo jedna věta ovšem nepředává jen jedno sdělení. V názvu *In the inability to see all, I observe more* je naznačena možnost širokého percepčního pole. Jednotlivé kapitoly představují názvy jako např. Jeden den, Nevidět, Cestou, Souvislosti, Intimity... a další témata, která navrhli sami studující ateliéru. Každý z nich naplnil tento prostor svým osobitým přístupem, který je zároveň odrazem prožívání světa současné generace a dnešní doby. Finální výběr fotografií a textů včetně celkového pojetí je sdíleným procesem, který nabírá energii „za pochodu“ z diskuzí během ateliérových setkání. Tato kolektivní práce vznikla pod vedením Aleny Kotzmannové, vedoucí Ateliéru fotografie II. ● Vychází česko-anglicky. Grafika Kateřina Pravdová a Ondřej Mazanec.

Alena Kotzmannová vede od roku 2022 Ateliér fotografie II UMPRUM. Je absolventkou UMPRUM, Ateliéru tvorby konceptuální a intermediální u prof. Adély Matasové a Ateliéru fotografie u doc. Pavla Štechy.

LIGHT BLUE FILTER

Příručka principu
média fotografie

Václav Kopecký

VYCHÁZÍ V ČERVNU

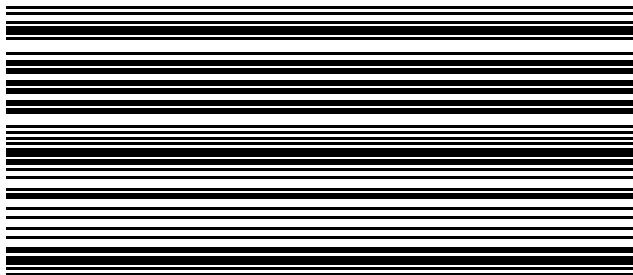
ISBN 978-80-88622-25-3

Dvě století od vzniku první dochované fotografie zažívá toto médium nebývalý rozmach. Fotografie se stala nedílnou součástí mezilidské komunikace a hlavním nástrojem pro vytváření obrazů je dnes mobilní telefon. Algoritmy výpočetní fotografie posouvají uživatele digitálních zařízení do vztahu, který je blízký konceptu Aparát – Operátor, jak jej předpověděl Vilém Flusser. Příručka principu fotografického média má ambici přiblížit čtenáři, co se odehrává na pozadí algoritmů v black-boxu fotografického aparátu. Jako východisko pro pochopení média slouží poznatky fotografie 20. století. Kniha se často odkazuje na práci Anselma Adamse a ukazuje, jakým způsobem dnešní technologie na problematiku zachycení světla navazují. Publikace se zaměřuje na to, jak fotografie vzniká na základě fyzikálních zákonů, a na překážky, které digitální fotografie musí překonávat pomocí softwarových algoritmů vycházejících ze stejných principů, jež platí pro fotografii obecně. Ambicí této učebnice není zahltit studenty rozsáhlými texty plnými odborných termínů, ale naopak srozumitelně a pomocí jednoduchých ilustrací vysvětlit univerzální principy. V kontrastu k myšlence o provázanosti analogové fotografie 20. století s digitálními technologiemi 21. století – a zároveň pro její podpoření – užívá autor k vysvětlení problematiky ilustrace odkazující k tradiční fotografii a fotografické ukázky jsou pořízeny současným smartphonem. ● Vychází česky. Grafika Přemysl Zajiček.

Václav Kopecký je absolventem Ateliéru fotografie UMPRUM, kde také v současné době vyučuje. Věnuje se volné tvorbě s těžištěm v médiu současné fotografie, odborné pedagogice a procesům analogové fotografie.

KONCEPTUÁLNÍ NÁVRH KNIHY

Walter Pamminger

VYCHÁZÍ V ČERVNU

ISBN 978-80-88622-23-9

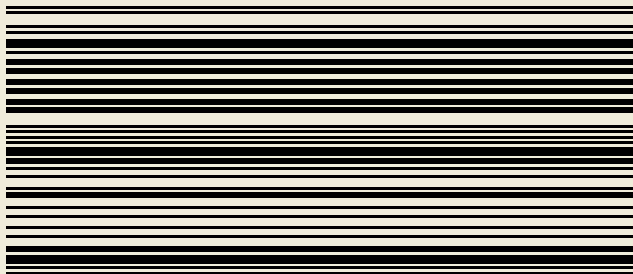
Knížka je dalším z titulů Edice Katedra, jejichž výběr směřuje k dlouhodobé kultivaci oborové diskuze o typografii, grafickém designu a designu obecně. Text rozšiřuje škálu vydávaných publikací o podněty z německojazyčného kulturního prostoru. Na rozdíl od konvenčního líbivého designu, který sází na okamžitý optický požitek a končí u pasivní ilustrace nebo euforické reflexe obsahu, je design pro Pammingera kreativním, obsah vytvářejícím aktem prezentace. Jím řízené přenastavení knižního designu se snaží hlouběji prozkoumat grafické možnosti obsahu. Kniha je pro něj skutečně transformujícím a osvětlujícím médiem. Text sestává z deseti částí, ve kterých Pamminger poukazuje na základě příkladů ze své praxe knižního designéra a kurátora na grafické možnosti zpracování obsahu v knize a vysvětluje své chápání funkčního designu od nápadu až po hotový výstup. ● 13. svazek Edice Katedra. Překlad z němčiny Eva Císlarová. Grafika Kateřina Šuterová.

Walter Pamminger (* 1954) je publicista, grafický designér, chemik a kurátor žijící ve Vídni. Za své designérské návrhy získal mnoho ocenění, např. stříbrnou medaili v soutěži o nejkrásnější knihy světa nadace Stiftung Buchkunst. Na svých knižních projektech úzce spolupracuje s výtvarnými umělci, filmaři, architektky a spisovateli.

OSLEPENI JASEM

Kolonizace noci
a vesmírná zrcadla

Nikola Ivanov

VYCHÁZÍ V ČERVNU

ISBN 978-80-88622-24-6

Kniha se zabývá kolonizací noci v historické perspektivě a jako na jeden z jejích projevů se zaměřuje na doposud nerealizované plány osvětlování nočních oblastí vesmírnými zrcadly. První část vymezuje a shrnuje dosavadní výzkum tématu kolonizace noci a sleduje její důležité projevy od starověku do současnosti se zvláštním důrazem na problematiku umělého osvětlení, která je pojímána jak v doslovné, tak v poněkud metaforické rovině. Druhá část se specificky orientuje na problematiku osvětlování vesmírnými zrcadly a vůbec poprvé komplexně mapuje historii plánů na jeho uskutečnění od jejich počátků ve 20. letech 20. století až do současnosti a zasazuje je do sociálního, politického, kulturního a environmentálního kontextu. Je neustálé osvětlení, stírající rozdíl mezi dnem a nocí, snem modernity, anebo noční můrou? Když si posvítíme do těch nejtemnějších koutů, znamená to skutečně i to, že lépe vidíme a všemu rozumíme? Nebo nás všudypřítomný jas může i oslepit?

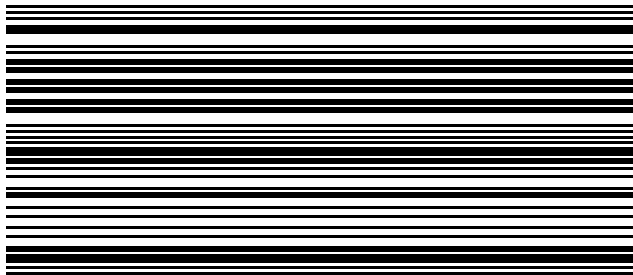
● 7. svazek Edice Dizertace P.S. Vychází česko-anglicky.
Grafika Jan Novák a Nikola Ivanov.

Nikola Ivanov, intermediální umělec, pracuje především s textem, fotografií a videem. Je editorem sborníku *Odpočinek v neklidu*, ve kterém se věnuje problematice biopolitiky spánku. V roce 2024 úspěšně dokončil doktorské studium na UMPRUM.

TAH

Teorie psaní

Gerrit Noordzij

VYCHÁZÍ V ZÁŘÍ

ISBN 978-80-88622-26-0

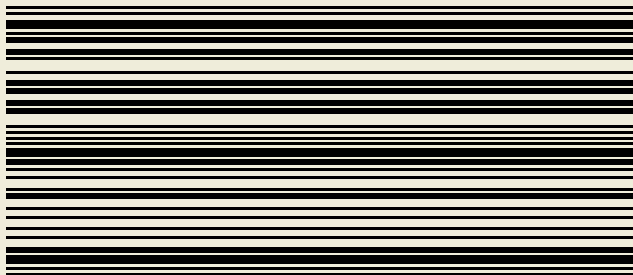
Publikace *De streek: Theorie van het schrift* vyšla poprvé v roce 1985. Noordzijův krátký a svižný text, ilustrovaný jeho vlastními diagramy a příklady, je silným výkladem teorie psaní (v jeho vizuální podobě). Zahrnuje jak západní modely a příklady, tak i mimoevropské reference. Noordzij vychází ze základních principů a svou pozornost věnuje nejprve prostoru kolem písmen: bílému místu, které slouží k definování a rozlišení toho, co které písmeno je. Do nejmenších podrobností popisuje, jak mohou vznikat tahy. Používá přitom jednoduché geometrické pojmy, o které své popisy opírá. Kniha tedy zdaleka není dílem o umělecké kaligrafii a krásných tvarech. Je spíše systematickým popisem písmen a toho, jak vznikají při psaní – s využitím jakýchkoli dostupných nástrojů a technologií. ● 14. svazek Edice Katedra. Překlad z nizozemštiny Magda de Bruin Hübllová. Grafika Kateřina Šuterová.

Gerrit Noordzij (1931–2022) se narodil v Rotterdamu. V letech 1960–1990 vyučoval tvorbu písma na Královské akademii umění v Haagu. Noordzij také navrhl řadu knih pro nakladatelství Insel Verlag, Cotta či Van Oorschot. Vytvořil kaligrafii abdikační listiny královny Juliany a svatební listiny princezny Beatrix. Navrhl desítky plakátů, mincí a poštovních známek. Je autorem mnoha oborově významných knih jako např. *De staart van de kat* a *De handen van de zeven zusters*.

BRATŘI NÚÑEZOVÉ

Studie z globálních
dějin umění

Jan Wollner

VYCHÁZÍ V ZÁŘÍ

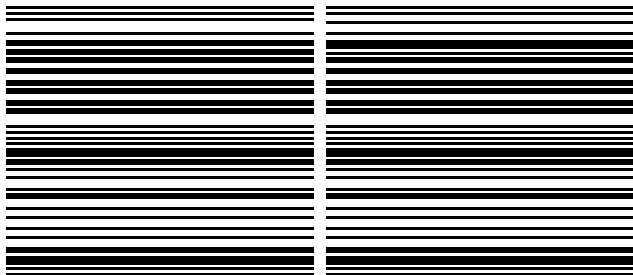
ISBN 978-80-88622-31-4

Chilští umělci Guillermo a Sergio Núñezové sdíleli jakožto bratři narození krátce po sobě obdobné výchozí podmínky, ale Praha, kde na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století studovali na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, byla posledním místem, kde žili a pracovali společně. Od té doby měly jejich kariéry odehrávající se na různých kontinentech radikálně odlišný směr. Publikace porovnává politicky zaměřenou uměleckou práci obou bratrů a prozkoumává, jak se proměňovala v odlišných podmínkách porevolučního Iráku, dynamické umělecké scény v New Yorku, socialistického Československa a Chile za Salvadora Allendeho. ● Vychází česko-anglicky v rámci projektu NAKI III / Místa tvořivosti. Uměleckoprůmyslové vzdělávání – konstrukce identit, záchrana minulosti a design budoucnosti. Grafika František Polák.

Jan Wollner, absolvent doktorského studia UMPRUM, je historik umění. Absolvoval stáže na Freie Universität v Berlíně, v Mezinárodním kulturním centru v Krakově a ve Forschungsstelle Osteuropa v Brémách. Podílel se na katalogu *Budování státu* (UMPRUM 2015) nebo monografií *Jindřich Chaloupecký: Texty a kontexty kritika umění*.

MÓDNÍ TVORBA LIBĚNY ROCHOVÉ 1980–2023

*Andrea Březinová
a Helena Jarošová (eds.)*

VYCHÁZÍ V ZÁŘÍ

CZ: ISBN 978-80-88622-12-3

EN: ISBN 978-80-88622-14-7

Díky velkorysému daru Liběny Rochové je v Moravské galerii v Brně uložena největší sbírka oděvních modelů, módních kreseb a negativů fotografií z tvorby této autorky. Rozsáhlý konvolut oděvních modelů a archivních dokumentů je podkladem pro publikaci mapující profesní život a tvorbu Liběny Rochové, která patří již několik desítek let ke špičce českého oděvního designu. Autorský oděv s důrazem na autenticitu, propojení lokálních tradic s inovacemi, dnes jedno z neaktuálnějších témat současné módy, představila už v roce 1991 v Düsseldorfu. Jako téměř jediná česká oděvní designérka se také od konce osmdesátých let věnuje tzv. art fashion, oděvům / objektům připomínajícím moderní plastiku či modely organické architektury. Svou tvorbou se vyjadřuje k udržitelnému a etickému přístupu k oděvu. Důsledně k tomu vedla i své studeny na UMPRUM. Pokud chápeme oděvní tvorbu ve smyslu hledání nových vizí a kreativních řešení, je Liběna Rochová skutečným módním tvůrcem. Publikace vychází u příležitosti konání výstavy v Moravské galerii v Brně. ● Vychází česky a anglicky ve spolupráci s Moravskou galerií v Brně. Grafika Zuzana Lednická.

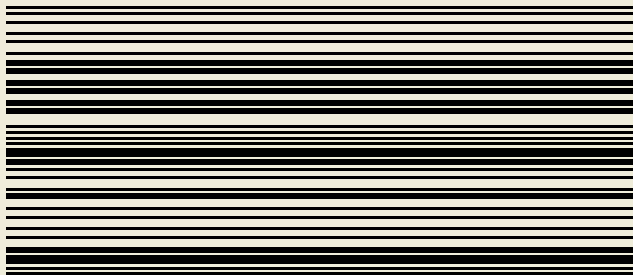
Andrea Březinová, historička umění a kurátorka sbírky textilu a módy Moravské galerie v Brně, se zabývá designem oděvu 20. století a módní a textilní tvorbou současných designérů.

Helena Jarošová, estetička, historička a socioložka oděvní kultury a módy, publicistka a vysokoškolská pedagožka (UMPRUM, FF UK). Je autorkou knih *Filozofie těla* (UMPRUM 2017) a *Oděv, móda, tvorba* (UMPRUM 2020).

DĚJINY UMĚNÍ JSOU UMĚNÍM

Život, dílo a působení
Václava Viléma Štecha

Milena Bartlová a kol.

VYCHÁZÍ V ŘÍJNU

ISBN 978-80-88622-27-7

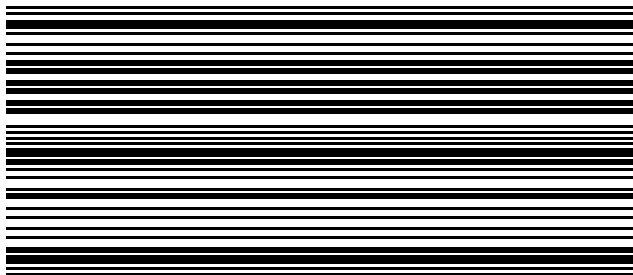
Kolektivní monografie představuje poprvé Václava Viléma Štecha (1885–1974), významnou osobnost českých dějin umění 20. století. Komplexní pohled na jeho aktivity a přínos vytváří zcela jiný obraz originálního historika a teoretika umění, než byla vzpomínka na starého muže, který byl koncem šedesátých let prvním a velmi úspěšným českým „televizním kunsthistorikem“. Zároveň se jasněji ukazuje dosud málo popsaná část československé tradice umělecko-historického myšlení, orientovaná na francouzskou teorii a literaturu. Štech byl v letech 1920–1939 pedagogem UMPRUM a kniha je součástí připomínky 140. výročí jeho narození a zároveň i založení školy. Na knize se spolu s Milenou Bartlovou a Ladou Hubatovou-Vackovou podílí dalších devět autorek a autorů mladší generace.

● Vychází česky. Grafika Jan Čumlivski.

Milena Bartlová je profesorkou dějin umění UMPRUM, kde se po předchozí medievistické práci začala více orientovat na moderní umění a jeho teorii, píše také popularizační a kulturně-politickou publicistiku. V posledním desetiletí se zabývá dějinami dějin umění. Nakladatelství UMPRUM vydalo např. tato její díla: *Co bylo Československo?* (UMPRUM 2017), *Retrospektiva* (UMPRUM 2018), *Dějiny českých dějin umění 1945–1969* (UMPRUM 2020). K vydání připravila výbor Baxandallových textů *Intelligence obrazu a jazyk dějin umění* (UMPRUM 2019).

EXTRAKCE SOUČASNOSTI, OBRAZY BUDOUCNOSTI

Bára Mrázková

VYCHÁZÍ V ŘÍJNU

ISBN 978-80-88622-28-4

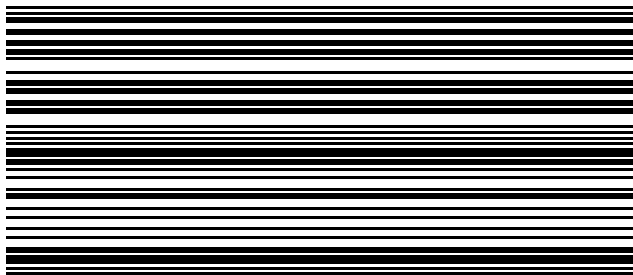
Publikace reflektuje téma algoritmického obrazu ve vztahu k technologické infrastruktuře a zároveň se zabývá materiální stránkou digitálních médií, která vznik technického obrazu podmiňuje. Součástí uměleckého výzkumu jsou dva výstavní projekty. První Yellow Box tematizuje algoritmy, které automatizují nejen zpracování fotografií, ale i jejich distribuci po síti. Dále se věnuje tématu databází a datových center. Kromě virtuální stránky řeší i materiální podstatu médií se zaměřením na využití vzácných rud k výrobě elektrotechnických zařízení – soustředí se na koltanové rudy. Problematiku těžby této rudy v Africe pak řeší druhý projekt Hornina, nerost, minerál, kámen. Na jednom konkrétním dodavatelském řetězci popisuje její cestu z Afriky do zpracovatelských továren v Číně a následně do České republiky, kde probíhá výroba klíčové elektronické součástky – tantalového kondenzátoru. Záměrem je ukázat propojenost softwaru a hardwaru v souvislostech s extrakcí přírodních zdrojů a lidské práce v pozdně kapitalistické společnosti. ● 8. svazek Edice Dizertace P.S. Vychází česky. Grafika Adéla Svobodová.

Bára Mrázková je vizuální umělkyně a vysokoškolská pedagožka, která se věnuje médiu fotografie a videa a zabývá se informační povahou proto-digitální fotografie předcházející globální digitalizaci nejen obrazových informací. Zkoumá též operace a procesy skryté za produkcí a distribucí současného fotografického obrazu a zaměřuje se na mechanismy skryté za těžbou vzácných minerálů a jejich zpracováním a následnou průmyslovou výrobou všudypřítomných elektrotechnických zařízení, která vznik technických obrazů umožňují.

ŠKOLA UMĚLECKÝCH ŘEMESEL V BRNĚ (1924–2024)

Experimentální výukové metody,
pedagogové, studenti

Lada Hubatová-Vacková
(ed.)

VYCHÁZÍ V ŘÍJNU

ISBN 978-80-88622-32-1

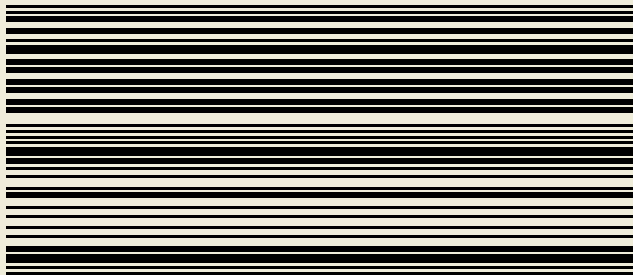
Katalog představuje v šesti chronologických etapách Školu uměleckých řemesel (dnes Střední škola umění a designu) od jejího založení do současnosti a doprovází stejnojmennou výstavu v Domě umění města Brna. Škola uměleckých řemesel (ŠUR), která byla založena Obchodní a živnostenskou komorou v Brně v roce 1924, měla reprezentovat specifickou moderní alternativu vůči většinou německojazyčným školským institucím podobného typu, které byly na Moravě od konce 19. století, ale také vůči pražské UMPRUM a oborově analogickým školám v Rakousku a Německu. Pedagogický sbor, který na brněnské škole v kontextu první republiky, ale i v protektorátních čtyřicátých letech působil, se cíleně zaměřoval na kultivaci moderní lokálně-kulturní identity a produkce, která by byla svorníkem mezi internacionální modernitou a moravskými regionálními tradicemi. Kniha se soustřeďuje na probádání nových či méně známých momentů z dějin a současnosti školy, které vzešly nejen ze studia dochovaných prací významných pedagogů a absolventů ŠUR, ale i z jejich archivních fondů. ● Vychází česko-anglicky v rámci projektu NAKI III / Místa tvořivosti. Umělecko-průmyslové vzdělávání – konstrukce identit, záchrana minulosti a design budoucnosti. Grafika Jiří Mocek, Permanent Office.

Lada Hubatová-Vacková, historička umění, kurátorka a pedagožka UMPRUM, se věnuje dějinám a teorii moderního umění a designu 19.–21. století. Mezi její stěžejní díla patří *Tiché revoluce uvnitř ornamentu* (UMPRUM 2011) či *Divadlo ulice* (UMPRUM 2021).

WAS IST (UND WAS IST NICHT) DAS TSCHECHISCHE AN DER ARCHITEKTUR IN BÖHMEN?

Ausgewählte Texte
von 2004 bis 2021

Jindřich Vybíral

VYCHÁZÍ V LISTOPADU

ISBN 978-80-88622-29-1

Kniha obsahuje vybrané texty o dějinách architektury a historiografii dějin umění, z nichž jen část byla zveřejněna v českém jazyce. Jejich společným jmenovatelem je ambice překonat nacionalistický model historického vyprávění a v kontrastu vůči němu pěstovat transnacionální dějiny. Jak naznačuje ironicky míněný titul knihy, tento přístup může být obzvláště produktivní ve střední Evropě, která vždy byla doménou multikulturní reality a uměleckých cirkulací. Ústředním tématem je migrace umělců či historiků umění a cirkulace idejí nebo vizuálních forem. V několika studiích se autor pokouší o komparativní uměleckohistorický přístup, v dalších překračuje tradiční regionální hranice a nastoluje středoevropská témata. ● Vychází německy v koedici s nakladatelstvím Birkhäuser a za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti. Grafika Štěpán Malovec.

Jindřich Vybíral, rektor UMPRUM, se věnuje dějinám architektury 19. a 20. století a metodologii dějin umění. Je autorem či editorem mnoha odborných studií a publikací, například *Leopold Bauer* (české vydání, UMPRUM 2015; německé vydání, Birkhäuser / UMPRUM 2018), *Španělský a Německý sál na Pražském hradě v 19. století* (UMPRUM 2019), *Síla i budoucnost jest národu národnost* (UMPRUM 2020), *František Schmoranz mladší* (UMPRUM 2024).

TŘI OTÁZKY PRO TŘI
OSOBNOSTI,
KTERÉ SE ZASLOUŽILY
O VZNIK A ROZVOJ
NAKLADATELSTVÍ
UMPRUM

JP prof. ak. arch. Jiří Pelcl, dr.h.c.

V době, kdy jste byl rektorem UMPRUM, jste založil na této škole nakladatelství. Co bylo vlastně podnětem?

JP Když jsem v roce 2003 nastoupil jako rektor, škola byla trošku pasivní a pro veřejnost neviditelná. Nastartoval jsem pravidelné otevření školy, Artsemetry, školní vydavatelství a další aktivity. Hlavním důvodem pro ediční činnost školy byl nedostatek odborné literatury o umění a snaha vydávat originální tituly, které ostatní vydavatelství odmítaly. Byla to příležitost nejen pro naše teoretiky, ale i pro ilustrátory a grafiky.

V čem se naše nakladatelství liší od jiných vysokoškolských?

JP Lišíme se od ostatních v tom, že jsme byli první. Myslím, že máme odvážný systém výběru publikací a vydáváme nejvíce titulů ve srovnání s jinými uměleckými školami.

Doporučte, prosím, knihu, o které se domníváte, že je naším opravdovým bestsellerem.

JP Úspěšných knih je hodně, například pro děti *Co je vlastně design?*, nebo pro architektky *Bydlení*, nebo pro grafiky *Typokniha*.

FS doc. Filip Suchomel, Ph.D.

V jednu chvíli to vypadalo, že nakladatelství UMPRUM kvůli nedostatku financí ve vědě a výzkumu zanikne. Co jste musel jako prorektor pro vědu a výzkum UMPRUM pro jeho zachování udělat?

FS Když jsem v roce 2007 začal na Umprumce pracovat jako prorektor, byla situace s nakladatelstvím opravdu tristní, neboť škola nebyla zapsaná mezi vědecko-výzkumné instituce a vlastní provozní prostředky na to neměla. Zpočátku jsme se tedy společně s novým panem kvestorem pokusili najít na rozvoj publikačních aktivit prostředky z jednotlivých menších grantových projektů. Tím jsme nastartovali publikační aktivity nejen uměleckých bibliofilii, ale i prvních vědeckých monografií jako je dnes již ikonické *Husákovo 3+1*. Po mnoha peripetiích a desítkách jednání na MŠMT se nakonec podařilo dosáhnout toho, že škola získala statut vědecko-výzkumné organizace, což dále usnadnilo možnost čerpání prostředků z kapitoly vědy a výzkumu. S tím se pojí malá perlička. Abych přesvědčil tehdejší členy rady vlády pro VVI, musel jsem absolvovat celou řadu cest na jednotlivá pracoviště těchto členů s jasnou argumentací, proč může být i umělecká škola vědecko-výzkumným pracovištěm, což byla často velmi sisyfovská práce. Tehdy ještě o uměleckém výzkumu neměl nikdo ani tušení, takže tito často tituly ověšení pánové jen kroutili hlavami, co je to za neznámou novotu. V této věci ale pomohla také spolupráce se Škodou Auto, neboť právě naše školní aktivity a projekty se škodováckým

designérským centrem náhle i pro tyto zaryté odpůrce vědecko-výzkumného statutu pro umělecké školy byly dostatečným argumentem, aby změnili své zpočátku velmi odmítavé stanovisko. Nicméně díky snaze udělat z Umprumky VVI instituci jsem aspoň poznal téměř všechna sídla vysokých škol u nás a procestoval celou republiku.

Sám jste autorem mnoha významných vědeckých publikací. Jak složité je takovou publikaci k vydání připravit?

FS Vědecká práce je vždy aktivita s nejistým koncem, s nejistým výsledkem. Je důležité umět si dobře vybrat téma a udělat důkladně základní rešerši o stavu poznání daného tématu. Vždy záleží také trochu na štěstí nebo náhodě. Pokud chcete udělat opravdu hodnotné dílo, musíte počítat s tím, že budete muset práci obětovat velkou část nejen své pracovní kapacity, ale často i velké množství volného času. Jen pro ilustraci: cesta k vydání úspěšné knihy *Obeplutí světa s korvetou Erzherzog Friedrich 1874–1876* trvala bezmála 20 let.

Vědecká práce samozřejmě není jen o bádání v archivech, návštěvách depozitářů sbírkotvorných institucí nebo prezentaci výsledků na symposiích, ale často také o hodinách strávených u počítače, navíc často bez valného výsledku. Současná doba ale umožňuje v řadě případů bádát takřikajíc v pantoflích z tepla domova, neboť celá řada archivních fondů je již volně přístupná badatelům. Nicméně pokud chcete jít v některých tématech skutečně do hloubky, cestě do knihoven a archivů se nevyhnete.

Odevzdáním rukopisu ale často práce nekončí, právě naopak, přes několik revizí textů a korektury se dostáváte k práci s grafikem, která je pro celý proces neméně důležitá. Neboť jen dokonalá symbióza mezi autorem a grafickým designérem dokáže vytvořit dílo, které zájemce osloví nejen obsahem, ale i formou prezentace. A to je aspekt, o jehož naplnění od začátku nakladatelství UMPRUM usilovalo.

Doporučte, prosím, knihu, o které se domníváte, že je naším opravdovým bestsellerem.

FS Ediční plán nakladatelství UMPRUM je vždy nabitý zajímavými tituly a je velmi obtížné zmínit, co považuji osobně za bestseller. V nedávné minulosti mne ale zaujala Kateřina Přidalová a její *Toto není jenom kniha* nebo *Teorém kamenné zahrady* z dílny Matouše Lipuse, Davida Bláhy a Kláry Krásenské. Nejedná se asi o bestsellery, ale jsou to knihy, které vás pobaví a přinutí k zamyšlení, kam náš svět vlastně směřuje.

CŘ doc. Mgr. Cyril Říha, Ph.D.

Vy jste jako prorektor pro vědu a výzkum UMPRUM inicioval či podpořil vznik dvou našich velice úspěšných edic Katedra a Dizertace P.S., o jejichž smyslu spousta lidí pochybovala. Co Vás k tomu přimělo?

CŘ Obě edice nejsou můj nápad. Ale rád jsem k jejich vzniku přispěl. Dlouho se mluvilo o tom, že v českém prostředí neúnosně chybí dostatek odborné literatury k teorii grafického designu. Šlo čekat, až ji někdo napíše. Anebo to zkusit přes překlady. Tahle řada, připravená katedrou grafiky, pak, myslím, přesvědčila pochybovače až svým sympatickým, ve škole „vysoutěženým“ kapesním formátem. U druhé edice to bylo spíš obráceně. Že by se mohly vydávat nejlepší doktorské práce, o tom spor nebyl, ale prosadit onu grafickou „kvadraturu kruhu“ Jiřího Mocka, která chtěla spojit jednotný výraz celé řady a jedinečnost každého jejího svazku...

Má nakladatelství UMPRUM budoucnost?

CŘ O leccěms pochyby mám, o tomhle ne.

Doporučte, prosím, knihu, o které se domníváte, že je naším opravdovým bestsellerem.

CŘ Těžko říct, čím se měří bestsellery... Jestli na kila papíru, pak by to mohl být *Petr Babák*. Kdyby to bylo počtem recipientů a nesmrdělo to samochválou, tak možná *Husákovo 3+1* (výstava v UM by se návštěvností

na stupně vítězů vejít mohla a několik reprintů katalogu, myslím, taky bylo). Ale když si vzpomenu, u které knihy z nakladatelství jsem byl nejvíc rád, že se vůbec do prodeje dostala, pak by to byl *Jaroslav Benda 1882–1970*. To byl opravdu boj, s víc než dobrým koncem, řekl bych.

INFORMACE

O nakladatelství UMPRUM

Nakladatelství UMPRUM započalo ediční činnost rokem 1996 a za dobu své existence vydalo množství původních i překladových knih z oblasti teorie a dějin umění a další vědecky hodnotnou literaturu – monografie, výpravné bilingvní publikace, katalogy k výstavám, retrospektivní katalogy či tiskoviny související s různorodými aktivitami školy, např. příručky o knižní vazbě a typografickém písmu nebo skripta o módě a navrhování bytového interiéru.

V roce 2017 vznikla v Nakladatelství UMPRUM Edice Dizertace P.S. (Post Scriptum), jejímž smyslem je vydávat výjimečné texty absolventů doktorských programů UMPRUM, a v roce 2018 Edice Katedra, jejímž prostřednictvím tak českým čtenářům zpřístupňujeme kritické a dnes již zásadní referenční

teoretické texty o designu. Dalšími projekty jsou publikační výsledky vědecko-výzkumné práce, které vznikají jako výstupy grantů poskytovaných Grantovou agenturou ČR, Ministerstvem kultury ČR a jinými českými i zahraničními organizacemi, případně jde o výstupy interní Akademické a Studentské grantové soutěže UMPRUM.

Publikační výsledky Nakladatelství UMPRUM splňují přísná kritéria Registru informací o výsledcích (RIV), ve kterém jsou shromažďovány informace o výstupech projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků. Čím jsou všechny knihy bez výjimky zajímavé a neotřelé, je bezesporu jejich grafický design, který navrhuje a realizují studenti, absolventi nebo pedagogové UMPRUM.

Informace

Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

UMPRUM

nám. Jana Palacha 80,
116 93 Praha 1
+420 251 098 111
umprum.cz

Nakladatelství UMPRUM

Ediční oddělení

Sylva Macková
+420 251 098 121
sylva.mackova@umprum.cz

Pravidelné informace

o nových titulech a akcích

Nakladatelství UMPRUM

umprum.cz/cs/web/
pro-verejnost/nakladatelstvi
umprum.cz/en/web/for-
public/publishing
(only foreign language
or bilingual titles)
facebook.com/UMPRUM
instagram.com/umprum_praha
twitter.com/UMPRUMKA

O tom svědčí i mnoho
prestižních ocenění.

Ediční plán schvaluje
osmičlenná Ediční rada
UMPRUM na základě
transparentního výběro-
vého dotačního řízení.

Prodej knih

Galerie UM

(prodejna ve výstavním sále
v přízemí budovy)
Otevírací doba:
po–so 10–18 hodin
vstup zdarma

Vysoká škola
uměleckopřemyslová
v Praze
nám. Jana Palacha 80,
116 93 Praha 1

Prodej knih vždy v době
konání výstavy
denně od 10 do 18 hodin
kromě neděle;
zaměstnancům a studentům
UMPRUM poskytujeme
30% slevu.

Knihovny

Přijímáme objednávky
knihoven a objednané zboží
zasíláme na fakturu
(neúčtujeme balné a poštovné).

Meziknihovní výměna

Kontakt:
zuzana.stadnikova@umprum.cz
nebo knihovna@umprum.cz

Knihkupci

a soukromí zájemci

Objednávejte prosím u našich
obchodních partnerů.

Objednávky ze zahraničí /

Foreign countries orders

Službu zajišťují naši obchodní
partneři. / This service is
provided by our business
partners; more information:
[https://www.umprum.cz/en/
web/for-public/publishing](https://www.umprum.cz/en/web/for-public/publishing).

Obchodní partneři

8SMIČKA – zóna pro umění a kulturu v Humpolci

Kamarytova 97,
396 01 Humpolec
st–ne 10–18 (po–út zavřeno)
info@8smicka.com;
8smicka.cz

Archizoom Books shop

archizoom.cz/knihy/
shop@archizoom.cz

Artforum (Slovensko)

tel. +421 2 544 19 504
istore@artforum.sk;
Artforum.sk

ArtMap v Praze

Vojtěšská 196/18,
110 00 Praha 1
po–pá 11–19 h; so 12–18 h
(ne zavřeno)
knihkupectvi@artmap.cz;
knihy.artmap.cz

ArtMap v Brně

I. patro Galerie TIC
Radnická 366/4,
602 00 Brno
út–pá 11–19 h, so 14–19 h

Czechdesign shop

Myslíkova 5,
110 00 Praha 1
shop.czechdesign.cz

Kanzelsberger

Václavské nám. 42,
110 00 Praha 1
Dumknihy.cz

K-A-V-K-A knihkupectví

Krocínova 5,
110 00 Praha 1
tel. 606 030 202
po–pá 11–18 h, so 11–16 h
(ne zavřeno)
objednavky@kavkabook.cz;
Kavkabook.com

Klub Za starou Prahu

Mostecká 56/1,
118 00 Praha 1 – Malá Strana
zastarouprahu.shop4you.cz

Knihkupectví

Franze Kafky

Široká 65/14,
110 00 Praha 1
po–ne 10–18 h
franzkafkabookshop.com

Kosmas

Lublaňská 693/34,
120 00 Praha 2
Kosmas.cz

Moravská galerie v Brně

Husova 18,
662 26 Brno
moravska-galerie.cz/
o-galerii/galerijni-obchody

Múzeum mesta Bratislavy

Stará radnica
Primaciálne námestie 3,
Bratislava
út-ne 10-18 h

Národní galerie v Praze**Koenig Books**

Prodejny:
Veletržní palác,
Palác Kinských,
Klášter sv. Anežky České,
Schwarzenberský
a Šternberský palác
út-ne 10-18 h; st 10-20 h
(po zavřeno)
prodejna.vp@ngprague.cz;
shop.ngprague.cz

Oblastní galerie**Liberec, p. o. / Lázňě**

Masarykova 723/14,
460 01 Liberec
út, st, pá, so, ne 10-18 h;
čt 10-20 h (po zavřeno)
shop@ogl.cz; ogl.cz

PageFive

Veverkova 5,
170 00 Praha 7
tel. 771 147 600
po-ne 13-19.30 h

PageFive / CAMP

Areál Emauzského kláštera
Vyšehradská 51,
120 00 Praha 2
info@pagefive.com;
pagefive.com/54-knihy

PLATO Ostrava

Porážková 26,
702 00 Ostrava
st 10-20 h; út-ne 10-18 h
(po zavřeno)
tel. 702 206 099
info@plato-ostrava.cz
plato-ostrava.cz

Vydavatelství**a nakladatelství****Aleš Čeněk, s. r. o.**

Řípská 23,
130 00 Praha 3
Alescenek.cz

Xaoxax knihkupectví

Krymská 227,
101 00 Praha 10 – Vršovice
út-pá 14-19 h, so 11-17 h,
ne 12-18 h (po zavřeno)
xaobookshop.bigcartel.com

VÝSTAVNÍ PROGRAM
GALERIE UM

01 Beyond (Design) Frontiers**13. 12. 2024–4. 2. 2025**

Kurátorka: Agáta Hošnová

Výstava představuje spektrum mezinárodní designové inspirace skrze kreativní průsečíky čtyř škol: UMPRUM, Elisava Barcelona School of Design and Engineering, Design Academy Eindhoven a Konstfack Stockholm (University of Arts, Crafts and Design). Projekt se zaměřuje na možnosti sdílení inovativní a nadčasové designové praxe napříč vůdčími umělecko-průmyslovými evropskými institucemi. Kurátorským výběrem děl z těchto partnerských škol poukážeme na typy studentských prací, které zde vznikají, věrně reprezentují specifika jednotlivých institucí a odrážejí i určité sdílené tendence v designovém uvažování.

02 Koncept – Objekt – Význam 2007–2024**14. 2.–29. 3. 2025**Kurátorky: Kateřina Michálková,
Tereza Vernerová Volná

Výstava prezentuje práce profesorky Evy Eisler společně s tvorbou studentů a asistentů z doby jejího působení na pozici vedoucí Ateliéru K.O.V. v letech 2007–2024. Projekt je nejen poctou výjimečné umělkyni a designérce, ale také vzhledem do sítě myšlenek, konceptů a vztahů utvářejících kontinuální proces tvorby v ateliéru.

03 Edice**11. 4.–24. 5. 2025**Kurátoři: Zuzana Lednická,
Pavla Pauknerová, Jan Čumlivski

Záměrem výstavy je představit řešení edičních řad, které grafický designér Zdeněk Ziegler (1932–2023) realizoval během své profesní dráhy. Obecnějším cílem je představit fenomén knižních edic jako svébytné téma, jež má relevanci nejen pro obec odbornou, ale také čtenářskou. Ke spolupráci jsou osloveni současní autoři a autorky knižních edic. Výsledkem „sběru“ komentářů k příkladům současné i historické praxe je síť vztahů, která poslouží jako výchozí organizační princip instalace.

04 Od konceptu k realizaci.**Topografie Ateliéru textilní tvorby****6. 6.–20. 7. 2025**Kurátorky: Veronika Soukupová,
Markéta Vinglerová

Proměnu vedení, která se odehrává v Ateliéru textilní tvorby, vnímáme jako příležitost k ohlédnutí se za jeho dějinami. Z období 2. poloviny 20. století se v ateliérovém archivu dochovalo několik pozoruhodných exponátů, které vypovídají o projektech a zadáních, mezi něž patřily monumentální kolektivní tapiserie, experimenty s tiskem a modrotiskem. Záměrem expozice je tyto exponáty zpřístupnit a zasadit do kontextu ateliérové praxe a dění na škole.

05 Bratři Núñezové
24. 10.–21. 12. 2025
Kurátor: Jan Wollner

Chilští umělci, bratři Guillermo a Sergio Núñezové, studovali na přelomu 50. a 60. let na UMPRUM, ale od té doby měly jejich kariéry radikálně odlišný směr. Guillermo se stal klíčovou postavou poválečného chilského umění, zatímco Sergio zůstal v Československu zapomenutý. Výstava představí neznámé akvarely, plakáty a textilní práce Sergia Núñeze. Souborem dokumentárních fotografií pak porovná kariéry obou bratrů a zvýrazní místa, kde se protnuly.

Z důvodu plánované rekonstrukce hlavní budovy UMPRUM je Galerie UM ve dnech 21. července až 23. října 2025 uzavřena.

Změna programu vyhrazena.

© Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2025

Koncepce, editace: Sylva Macková

Grafický design a sazba: Ondřej Mazanec

Tisk: Tiskárna Helbich, a.s.

UMPRUM

Ediční plán 2025 UMPRUM

Leden	01	Heuréka
Únor	02	Elementy knižní vazby
Březen	03	Dějiny českých dějin umění 1970–1990
Květen	04	Tunelové vidění
	05	In the inability to see all, I observe more / V nemožnosti vidět vše, pozoruji víc
Červen	06	Light Blue Filter
	07	Konceptuální návrh knihy
	08	Oslepeni jasem
Září	09	Tah
	10	Bratři Nůñezové
	11	Módní tvorba Liběny Rochové 1980–2023
Říjen	12	Dějiny umění jsou uměním
	13	Extrakce současnosti, obrazy budoucnosti
	14	Škola uměleckých řemesel v Brně (1924–2024)
Listopad	15	Was ist (und was ist nicht) das Tschechische an der Architektur in Böhmen?